

Інформаційні джерела :

1. European Bioeconomy [Electronic resource]. – Access mode : http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/agriculture/publications/index_en.htm.
2. Інституційні аспекти управління процесом апроксимації законодавства України до права ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.menr.gov.ua/docs/activity-adaptation/Institutional%20Aspects.pdf>. – Дата останнього доступу : 03.05.2017.
3. Глобальный зеленый новый курс [Электронный ресурс] : доклад Вупертальского института для климата, окружающей среды и энергии. Бельгия, 2009.
4. Екологічні програми. URL: <http://ecolog.mk.gov.ua/ua/programs/Dovk illia/>
5. Вишнеvsька О. М. Розвиток економіки галузі на біоекономічних засадах : теоретичні і практичні аспекти : монографія. Миколаїв, 2016. 242 с.

СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Банторіна Т.О., здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

Системи підтримки прийняття рішень (СППР) виникли на початку 70-х років минулого століття. Михаель Скотт Мортон вперше застосував термін СППР (DSS-DecisionSupportSystem) і створив перший посібник, що розтлумачує існування та застосування СППР.

Існує багато різних визначень терміна СППР. Але з усіх, на нашу думку найбільш змістовним є: СППР – це такі системи, які ґрунтуються на використанні моделей і процедур з оброблення даних та думок, що допомагають керівникові приймати рішення.

Існує два головні типи СППР: корпоративні або широкомасштабні, рівня підприємства СППР і настільні СППР. Корпоративні СППР сполучені з великими сховищами даних і використовуються багатьма менеджерами в різних компаніях, а настільні розраховані на одного користувача і являють собою невеликі системи, що знаходяться в персональних комп'ютерах менеджерів. Проте користувачі СППР мусять знати певні застереження щодо таких систем. Те, що ми можемо отримати від системи, не завжди є тим, що нам необхідно, а те, що нам необхідно, не завжди буде отримане або досягнуте.

Отже, система підтримки прийняття рішень являє собою взаємодіючу з іншими системами комп'ютеризовану систему для надання допомоги менеджерам у процесі прийняття рішень.

Із усіх поточних діячів у цій сфері найбільш вагомий вклад вніс Гордон Девіс. Він оприлюднив свою працю: (Інформаційні системи управління: концептуальні засади, структура і розроблення). Це стало базою для широкого розроблення напрямків дослідження СППР і практики. Дослідники Массачусетського технологічного інституту, насамперед Петер Кинта Міхаель Скотт Мортон, були особливо впливовими. Підручник (Системи підтримки прийняття рішень: організаційна перспектива), забезпечив всебічну орієнтацію щодо аналізу систем підтримки прийняття рішень, їх проектування, створення, оцінювання та розвитку.

Необхідність комп'ютерної підтримки прийняття рішень в економіці та бізнесі нині зумовлена дією низки об'єктивних причин, зокрема: збільшенням обсягів інформації, ускладненням завдань, що розв'язуються щоденно, збільшенням важливості наслідків рішень. Усім цим спричинений швидкий розвиток, і застосування СППР та зумовлені цілі і функції цих комп'ютеризованих систем.

До цілей систем підтримки прийняття управлінських рішень належать:

- удосконалення рішень: СППР створюють умови для здатності менеджерів за допомогою комп'ютеризованих можливостей розв'язувати більше проблем та приймати кращі рішення.

-збільшення продуктивності праці творців рішень, тобто їх здатності створювати за короткий період якісніші рішення.

-доповнення арсеналу інструментальних засобів.

-полегшення виконання одного або більше етапів прийняття рішень.

-упорядкування і полегшення аналізу можливих шляхів розв'язування проблем.

-допомога творцям рішень у розв'язанні проблем.

-підвищення компетентності творців рішень щодо управління.

У світі активної конкуренції СППР – це можливість посилення переваги у конкурентному середовищі. Якими ж шляхами будь-який тип комп'ютеризованої СППР підвищує управлінську ефективність? Відповідь на це запитання міститься в таких засадних правилах: удосконалюйте особисту ефективність; сприяйте розв'язуванню проблем і вдосконалюйте якість рішень; забезпечуйте можливості міжособового (міжабонентського) зв'язку; сприяйте навчанню та перепідготовці; поліпшуйте організаційне управління (контроль).

Чому деякі менеджери чинять опір їх упровадженню? Багато менеджерів можуть мати недостатню комп'ютерну підготовку, а деякі менеджери вважають застосування СППР приниженням їхнього статусу і примушенням їх виконувати роботу секретаря. Застосування СППР може не відповідати стилю розв'язування проблем менеджера, який є інколи скоріше інтуїтивним, ніж аналітичним. Застосування СППР не відповідає звичкам менеджера у процесі його праці щодо розв'язування проблем. Моделі, інтерфейси і загалом СППР, звичайно, ще недостатньо розроблені і деякі менеджери намагаються довести, що створення і застосування СППР є дорогим і потребує багато часу. Але все ж таки інформаційне перевантаження є головною проблемою

для менеджерів, які вже отримують дуже багато інформації, а більшість СППР можуть збільшити їх перевантаження.

Системи підтримки прийняття управлінських рішень є досить молодою наукою, що поступово стає все більш необхідною для економіки та бізнесу, а отже для суспільства в цілому. Необхідність комп'ютерної підтримки прийняття рішень в економіці та бізнесі нині зумовлена дією низки об'єктивних причин. Та все ж існують проблеми серед менеджерів, що не сприяють активному та повноцінному застосуванню СППР. Тож слід розуміти які складнощі виникають серед менеджерів за для їх подолання і оптимізації діяльності економії та бізнесу.

Отже, система підтримки прийняття рішень являє собою взаємодіючу з іншими системами комп'ютеризовану систему для надання допомоги менеджерам у процесі прийняття рішень.

Інформаційні джерела :

1. *Ситник В. Ф.* Системи підтримки прийняття рішень: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003.
2. *Ситник В. Ф., Гордієнко І. В.* Системи підтримки прийняття рішень: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003.
3. *Watson, Hugh J., Houdeshel, George and Rainer R. Kelly.* Building Executive Information Systems and other Decision Support Applications. New York: John Wiley & Sons Inc, 1997.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Болод Н.В. здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

Оскільки процес формування витрат відбувається безпосередньо на